

A Győri Ítéltábla a dr.Szabó Balázs Gábor Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** az Erős Ügyvédi Társulás - Vass Ügyvédi Iroda - által képviselt **I.r.**, a jogi képviselő nélkül eljáró **II.r.** és **III.r. alperesek** ellen tisztességtelen általános szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítása iránt a Veszprémi Törvényszék előtt folyamatba tett perében Veszprém, 2018.február 5.napján 1.P.21.079/2017/8.szám alatt hozott ítélet ellen a felperes részéről 9.sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Köteles a felperes 15 nap alatt megfizetni az I.r. alperesnek 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított, a fellebbezés szempontjából releváns tényállás szerint a felperes mint adós, a II-III.r. alperes mint adóstárs és az I.r. alperes mint hitelező 2007. október 15-én kölcsönszerződést kötöttek CHF alapú szabad felhasználású jelzáloghitelre egyenletes részletfizetéssel 6 hónap periódussal türelmi idővel, amelynek alapján a felperes 74.209,- CHF összegű kölcsön nyújtását vállalta 240 hónap futamidőre, 36 hónapos türelmi idővel. A kölcsön után járó éves ügyleti kamat 5,99 % volt, továbbá az adós a folyósított kölcsönösszeg után 1,5 % mértékű folyósítási jutalékot volt köteles fizetni, a THM mértéke 6,81 % volt. A 36 hónapos türelmi idő alatt a fizetendő törlesztés (kamattal) havonta fizetendő összege 377,53 CHF volt, amely minden hónap 15. napján volt esedékes, a türelmi idő letelte utáni összes törlesztőrészlet száma 204, a havonta fizetendő törlesztő részlet (tőke+kamat) összege 580,72 CHF. A felek a szerződésüket az I.r. alperes által használt általános szerződési feltételek felhasználásával kötötték meg.

A szerződés I.4. pontja is általános szerződési feltételként vált a szerződés részévé, ez a következő kikötést tartalmazta: „Felek kijelentik, és kötelezik magukat arra, hogy bármely elszámolási vita, illetve banki igény kielégítés esetére, vagy a jelen okirat szerinti kölcsönből mindenkor fennálló kölcsön és egyéb tartozás mértékére, a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejáratának megállapítása, valamint bármely egyéb a közvetlen bírósági végrehajtás céljából szükséges tény, adat megállapítása tekintetében az Adós Banknál vezetett számlái, és a Bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el, mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot.

Ennek megfelelően a kölcsön és járulékaik nem, vagy nem szerződés szerinti megfizetése esetén a végrehajtás alapjául szolgáló, mindenkor fennálló kölcsön-, és járuléktartozást, továbbá a fent hivatkozott tényeket jelen okirat mellett, az Adós Banknál vezetett számláiról, illetve a Bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány tanúsítja, amelynek elfogadására a Felek jelen okirat aláírásával kötelezettséget vállaltak.”.

A felperes a keresetében annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés I.4. pontjában írt, általános szerződési feltételként a szerződés részévé vált kikötés tisztességtelen és emiatt

érvénytelen. Arra hivatkozott, hogy ez a kikötés megfordítja a bizonyítási terhet akkor, ha a szerződéskötést követően esetleg a felperes nem ért egyet a bank tartozás-nyilvántartásával. Szerinte a szerződés ezen rendelkezésével a felperes lemondott arról a lehetőségről, hogy vita esetén kétségbe vonja az I.r. alperes által meghatározott tartozás összegét.

Ezért ez a kikötés a 18/1999. Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontjába ütközik.

Az I.r. alperes elsődlegesen a per megszüntetését, érdemben pedig a felperesi kereset elutasítását kérte.

A kereset érdeme tekintetében előadta, hogy az 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 2. melléklet 10.3. pontja a pénzügyi intézetek kötelezettségeként írta elő a folyósított kölcsönök nyilvántartását.

A közjegyzőkről és a bírósági végrehajtásról szóló törvény rendelkezései értelmében a tartozás összegéről kiállított ténytanúsítvány jogi relevanciával nem bír a közvetlen végrehajtás elrendeléséhez szükséges közjegyzői záradékolási eljárás során.

A II-III.r. alperes a perben érdemi nyilatkozatot nem tett.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében a felperes keresetét elutasította, egyben kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. alperesnek 25.400 forint perköltséget.

Ítéletének a fellebbezés szempontjából releváns jogi indokolása szerint a tisztességtelenség vizsgálata során elsődlegesen az tisztázandó, hogy a szerződési feltétel a rPtk. 209.§ (3) bekezdésének felhatalmazása alapján kiadott Korm. rendelet által nem taxatív módon meghatározott tisztességtelenségnek minősülő feltétel-e.

Kiemelte, hogy a perbeli szerződés sérelmezett kikötése nem csupán a bank által kezdeményezett közvetlen végrehajtás vonatkozásában tartalmaz előírásokat, hanem általánosságban a pénzügyi intézmény számlái és nyilvántartásai, könyvei alapján készült, közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt minősítette irányadónak a felek közötti viták esetére. A tisztességtelenség kérdése emiatt nem csak a közjegyzői okirat záradékolásával indult végrehajtás korlátozása vagy megszüntetése iránt indított per, hanem az egyéb, így a pénzügyi intézmény által a fogyasztó ellen indított per (direkt per), illetve a peren kívüli igényérvényesítés (Vht. 41.§.) a II. r. alperes kimutatásával szembeni kifogás előterjeszthetősége és a Felügyelet vagy a Pénzügyi Békéltető Testület előtti eljárás) tekintetében is vizsgálendő. A keresettel támadott kikötés a felperesi érveléssel szemben a számba vehető fenti három terület egyike vonatkozásában sem változtatja meg az irányadó bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára. A sérelmezett feltétel csupán arról rendelkezik, hogy a felek a pénzügyi intézmény ágazati jogszabályokból eredő kötelezettségei szerint vezetett nyilvántartási adatait és az arról készült ténytanúsítványt teszik irányadóvá a közöttük keletkező esetleges elszámolási vita vagy kielégítési igény esetére.

A végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránti perben a záradékkal ellátott okirattal szemben a bizonyítási teher - a kereset tárgyát képező rendelkezéstől függetlenül - a Pp.369.§ a) és b) pontja, 164. § (1) és 195. § (1) és (6) bek. alapján eleve az adóst terheli a tekintetben, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre, illetve egészben vagy részben megszűnt.

A pénzügyi intézmény felmondása esetén - ugyancsak a támadott rendelkezéstől függetlenül - az adóst terheli a bizonyítási kötelezettség arra vonatkozóan, hogy a felmondásban megjelölt (a nyilvántartás szerinti) tartozása nem állt fenn, így a felmondási ok nem valós. A bizonyítás terhét

ezen perekben tehát nem a kifogásolt általános szerződési feltétel, illetve a ténytanúsítvány kiállítása, hanem maga azon törvényi konstrukció határozza meg, amellyel a jogalkotó lehetővé tette a közokirat záradékolásával és kontradiktórius eljárás mellőzésével a közvetlen végrehajtás elrendelését. A végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránti perekben a pénzügyi intézmény alperesnek nem elég az „alávetésre” hivatkozni, hanem a kikötéstől függetlenül köteles nyilvántartásának adatait olyan részletezettséggel a bíróság elé tárni, mely alapján mindkét fél vonatkozásában megállapíthatók a teljesítések időpontjai, összegei és az, hogy a pénzügyi intézmény a végrehajtható okirat szerinti (a felmondás időpontjára, ennek hiányában a végrehajtható okiratban megjelölt időpontra vetített) aktuálisan nyilvántartott tartozást milyen elvek szerint és hogyan számította ki. Az adóst terhelő bizonyítási kötelezettség is csak a fentiek alapján értelmezhető.

A sérelmezett feltétel nem értelmezhető joglemondásként, biankó tartozáselismerésként. Annyit jelent, hogy a pénzügyi intézmény szakértelemmel rendelkező és megfelelő apparátussal bíró szakcéggként nyilvántartja a kölcsön folyósításával, illetve visszafizetésével kapcsolatos adatokat, ezért az ezen alapuló kimutatásokat is köteles készíteni. Kiindulópontként a felek az abban foglaltak szerint határozzák meg az aktuális kölcsöntartozás mértékét. Vita esetén az elfogadott kimutatás nem más, mint az alperes nyilatkozata, így a felperesnek a tartozás összegének meghatározásával kapcsolatos jogai nem csorbulnak. Ez csupán a kölcsönszerződés, technikai jellegű pontja, amely az aktuális tartozás meghatározását segítő előírásként funkcionál. (Kúria Pfv.I. 21.783/2016/5.)

Nem sérti a kikötés a Korm. r. 1. § (1) bek. b) pontjában írtakat sem. Utalt arra, hogy ezen rendelkezés helyes értelme szerint a jogalkotó azt az általános szerződési feltételt minősítette tisztességtelennek, amely a saját - nem pedig a fogyasztó - teljesítése szerződésszerűségének kizárólagos megállapítására jogosítja a fogyasztóval szerződő felet.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezést nyújtott be, melyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelmének történő helyt adást kérte. Igényt tartott a felmerült első- és másodfokú perköltség megfizetésére is. Másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatására történő utasítására tartott igényt.

Fellebbezésének indokolása szerint az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a Pp.221.§./1/ bekezdésében foglaltakat és megsértette az indokolási kötelezettségét. Emiatt álláspontja szerint az ítélet megalapozatlan és felülbírálnak. E körben hivatkozott a Pécsi Ítéltábla és a Debreceni Ítéltábla megjelölt határozataiban foglaltakra.

Hangsúlyozta, hogy a támadott kikötés a 18/1999.Korm.rendelet 1.§.j/pontjába ütközik, ezért semmis, mivel a bizonyítási terhet a felperes hátrányára megfordítja.

Rögzítette, hogy a felperes a támadott kikötésben alávetette magát az I.r. alperes által vezetett könyvekben és nyilvántartásokban foglalt adatoknak. A felperes ezzel az alávetéssel lemondott arról a lehetőségekről, hogy a felek közötti vita esetén kétségbe vonja az I.r. alperes által meghatározott tartozása összegét. Ez azt jelenti, hogy az I.r. alperes jogosult a perbeli kikötés, valamint a saját nyilvántartásai révén meghatározni a követelése összegét és azt közjegyző előtt közokiratba foglaltatni. Ezt a közokiratot - amely tartalmazza az I.r. alperes által kiszámolt követelés pontos összegét is - a szerződés megkötésekor hatályos Vht.21.§./1/ bekezdése alapján végrehajtási záradékkal lehet ellátni az I.r. alperes kérelmére. Mindez pedig azzal a következménnyel jár, hogy a felperes az ily módon ellene indított végrehajtási eljárást megszüntetni, illetve korlátozni csak

akkor tudja, ha az I.r. alperessel szemben indított perben a Pp.164.§./1/ bekezdése alapján bizonyítja a Pp.369.§. b/pontjában foglaltakat, azaz azt, hogy az I.r. alperes követelése részben, vagy egészben megszűnt.

A perbeli kikötés kizárólag az I.r. alperes nyilvántartását tekintette hitelesnek a felperes tartozásának meghatározásakor, így feljogosította az I.r. alperest arra, hogy kizárólag a saját maga nyilvántartásai alapján állapítsa meg, hogy a felperes teljesítését szerződésszerűnek fogadja-e el. Az I.r. alperes kizárta a perbeli kikötéssel a felperest abból az egyeztetési folyamatból, amelynek célja - a felek között vita esetén - annak megállapítása, hogy a felperes szerződésszerűen teljesíti-e a kötelezettségeit. Így a kölcsönszerződés I.4.pontjában második bekezdése az R.1.§./1/ bekezdésének b/pontjába ütközik, tehát emiatt is tisztességtelennek minősül.

Az I.r. alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltség megfizetésére történő kötelezését kérte. Rögzítette, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nincs ok, mivel a bíróság az indokolási kötelezettségének eleget tett.

Kiemelte, hogy a Kúria egyértelműen megállapította, hogy a bizonyítási teher alakulását, a bizonyítási eljárás lefolytatását a kölcsönszerződés I.4.pontjának hivatkozott rendelkezése nem befolyásolja.

A Kúria a közjegyzői ténytanúsítvány és a végrehajtási záradék tekintetében szintén megállapította, hogy „A peres felek között létrejött kölcsönszerződés e vonatkozásban sem biztosít több jogosultságot az alperes részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperesek terhére, mint amelyek az irányadó jogszabályok alapján őket egyébként megilletnék, illetőleg terhelnék. Az igényérvényesítés lehetőségei, a bizonyítási teher alakulása körében a kölcsönszerződés I.4.pontjában foglaltak a felperes jogi helyzetét nem érintik, semmilyen módon nem teszik azt hátrányosabbá. A közjegyzői ténytanúsítvány kiállítását és a végrehajtási záradék kibocsátását a végrehajtást kérő e szerződéses kikötés hiányában is ugyanilyen módon és tartalommal kérhetné.” Az I.r. alperes hivatkozott az 1/2018.számú gazdasági elvi határozatban foglaltakra is.

A II-III.r. alperesek fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

Az ítéletábra a fellebbezést az rPp.256/A.§./1/ bekezdés f/pontja és az rPp.253.§./3/ bekezdése alapján - a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között - tárgyaláson kívül bírálta el, és az alábbiak szerint alaptalannak ítélte.

Az ítéletábra elsődlegesen a felperesi fellebbezésben hivatkozott eljárási szabálysértést vizsgálta.

A felperes arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az rPp.221.§./1/ bekezdésén alapuló indokolási kötelezettségét megszegte és emiatt az elsőfokú ítélet felülbírálatra nem alkalmas.

Az ítéletábra nem osztotta ezen fellebbezési érvelést.

Az rPp.221.§-a értelmében a bíróság ítéletét teljes körűen indokolni köteles. Az ítélet megfelelő indokolása nem pusztán formális kötelezettség, hanem ezen múlik az ítélet meggyőző ereje. A döntés megalapozottságát az indokolásnak kell biztosítania a való tényállás megállapításával és a

vonatkozó anyagi jogszabályok helyes alkalmazásával. Az ítélet rendelkezését akként kell megindokolni, hogy abból megállapítható legyen a bíróság a keresetet teljes körűen elbírálta.

Ugyanakkor az indokolási kötelezettség miatt az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezésére csak akkor kerülhet sor, ha az elsőfokú határozatból és az eljárás adatiból nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság a döntését mire alapította, ezért az érdemi határozat nem bírálható felül. Ha azonban az érdemi döntéshez szükséges adatok rendelkezésre állnak érdemi döntést kell hozni.

Az 1/2014/VI.30./PK.vélemény 1.pontja is egyértelműen rögzíti, hogy lényeges eljárási szabálysértésre alapított hatályon kívül helyezés akkor indokolt, ha az elsőfokú eljárás megismétlése elengedhetetlen.

Az ítéletábra álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a kölcsönszerződés I.4.pontja tekintetében a jogi álláspontját kifejtette és részletesen megindokolta. Döntésével a jogi indokolása teljes egészében koherens. Ezért eljárási szabálysértés nem történt, nincs ok az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére.

Ezt követően az ítéletábra a fellebbezést érdemben bírálta el.

Alaptalan a kölcsönszerződés I.4.pontjára vonatkozó azon fellebbezési érvelés, hogy az a 18/1999./II.5./Korm. rendelet 1.§./1/ bekezdés b/ és j/pontjába ütközik.

Az ítéletábra álláspontja szerint a támadott szerződési kikötés a Rendelet 1.§./1/ bekezdés b./pontját nem sérti. A hivatkozott b./pont szerint a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősül különösen az a szerződési feltétel, amely kizárólagosan a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. A jogszabály szerint tehát az tisztességtelen, amikor a fogyasztóval szerződő fél (jelen esetben az I.r. alperes) egyoldalúan jogosult annak megállapítására, hogy saját teljesítése szerződésszerű-e. A perbeli esetben erről nyilvánvalóan nem lehet szó, az I.r. alperes (bank) nem a saját teljesítésének szerződésszerűségét vizsgálja.

Az 1/2018.számú gazdasági elvi határozat kimondja, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapul vételével jogosult a fogyasztói tartozások kiszámítására és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak. Ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igény érvényesítési lehetőségét sem. Erre tekintettel az ilyen szerződéses rendelkezés nem tisztességtelen.

A sérelmezett feltétel csupán arról rendelkezik, hogy elszámolási vita vagy kielégítési igény esetén vizsgálandó körülmények tekintetében az alperes által vezetett számlák, nyilvántartások és könyvek, valamint az azok alapján készült ténytanúsítvány az irányadó.

A vitatott rendelkezések érintett kérdése nem a szerződés érvényessége vagy létrejötte tekintetében értékelendő - nem a szerződés tárgyát, feleket terhelő jogokat, kötelezettségeket határozzák meg - hanem kizárólag a már létrejött szerződés alapján a feleket terhelő kötelezettség teljesítésének időpontja és összecszerűsége utólagos megállapításához nyújtanak technikai segítséget. A pénzügyi intézmény ágazatjogszabályokból eredő kötelezettségei szerint vezetett nyilvántartás adatainak a szerződés sérelmezett rendelkezései szerinti alapulvétele nem csorbítja a fogyasztó jogait.

A végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránti perben a záradékkal ellátott okirattal szemben a bizonyítási teher - függetlenül a kereset tárgyát képező rendelkezéstől - az rPp.369.§. a-b/pontja és a 164.§./1/ bekezdése, valamint a 195.§./1/ és /6/ bekezdése alapján eleve az adóst terheli a vonatkozásban, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre, illetve egészben, vagy részben megszűnt. A pénzügyi intézmény felmondása esetén - a támadott rendelkezéstől függetlenül - az adóst terheli a bizonyítási kötelezettség arra vonatkozóan, hogy a felmondásban megjelölt tartozás nem állt fenn, így a felmondási ok nem valós.

A bizonyítás terhét ezen perekben tehát nem a kifogásolt általános szerződési feltétel, illetve a ténytanúsítvány kiállítása, hanem maga azon törvényi konstrukció határozza meg, amellyel a jogalkotó lehetővé tette a közokirat záradékolásával a közvetlen végrehajtás elrendelését.

Az un.direkt perben, amelyet a pénzügyi intézmény indít a fogyasztóval szemben a tartozás megfizetése iránt - az rPp.164.§./1/ bekezdésének helyes értelmezése szerint - nem elegendő a pénzügyi intézménynek a tartozás mértékét tükröző nyilvántartási adataira hivatkoznia.

A bizonyítási kötelezettség a pénzügyi intézményt terheli, és vita esetén ő köteles bizonyítani az adós tartozásának fennálló összegét is. Ugyanígy rendelkezik a 2016.évi CXXX.tv.(Pp) 265.§./1/ bekezdése is.

Ha ezen adatokat az adós vitássá teszi, úgy az rPp.164.§./1/ bekezdése, illetve az rPp.265.§./1/ bekezdése alapján ő köteles igazolni azon körülményeket, hogy tartozása nem vagy nem olyan mértékben áll fenn, ahogy az a banki kimutatásokban szerepel.

A bizonyítási teher körében egyoldalú előnyt a pénzintézet javára és hátrányt a fogyasztó terhére nem eredményez. Technikailag megkönnyíti és gyorsítja a pénzügyi intézmény igényének érvényesítését, de a jogszabályok által a felek számára előírt kötelezettségeket és jogokat nem teszi terheesebbé, nem csorbítja, így tisztességtelensége nem állapítható meg.

A Győri Ítéltábla ítélkezési gyakorlata is a fentiekben kifejtett álláspontot igazolja. (Győri Ítéltábla Pf.II.20.081/2017/5/I., Pf.II.20.095/2017/5/I.sz., és a Kúria Pfv.VI.20.507/2017/4.)

Mindezen indokok alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az rPp.253.§./3/ bekezdése alapján helybenhagyta.

Az ítéltábla az rPp.78.§./1/ bekezdése értelmében kötelezte a pervesztes felperest az I.r. alperes felmerült bruttó összegű másodfokú perköltségének a megfizetésére.

A felperes a fellebbezési eljárási illetéket befizette, ezért ennek megfizetéséről rendelkezni nem kellett.

Győr, 2018.május 16.

Dr.Havasiné dr.Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

Dr.Vass Mária sk.
előadó bíró

Dr.Molnár Andrea sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

kiadó